Aadressiandmete käsiraamat

Downloaded 05.10.2026

Viimati uuendatud 22.08.2025

Sisukord

2. Viited **3**
2.1. Õigusaktide loetelu **3**
2.2. Selgitusi õigusaktide juurde **4**
2.3. ADS-i haldussüsteemi tehniline dokumentatsioon **5**
2.4. Soovitused kohanimede kohta **5**
2.5. Soovitused katastriüksuste nimede kohta **6**
2.6. Viiteid internetiallikatele **6**
2.7. Keelenõu saab Eesti Keele Instituudist **7**

2. Viited

Peatükis anname lühiülevaate valdkonna õigusaktidest ja muudest taustateabe viidetest.

Viimati uuendatud 26.04.2022

2.1. Õigusaktide loetelu

- **Aadressiandmete süsteem avaneb uues vahekaardis** – 1. juulil 2021. a jõustus hetkel kehtiv **keskkonnaministri avaneb uues vahekaardis** 16. juuni 2021. a määrus nr 32 "Aadressiandmete süsteem" (edaspidi *ADS-i määrus*), mis sätestab aadressiandmete süsteemi, sealhulgas koha-aadresside määramise ja esitamise, aadressiandmete töötlemise ja aadressiteenuste osutamise ühtsed põhimõtted. Nimetatud määrusega kehtestatud muudatustega saab tutvuda **seletuskirjas avaneb uues vahekaardis**. Aadressiandmete süsteemi haldamisega tegeleb Maa- ja Ruumiamet (vt **seletuskiri avaneb uues vahekaardis**).
- **Keeleseadus avaneb uues vahekaardis –** vastu võetud 23.02.2011. a (RT I, 18.03.2011,1), jõustunud 1.07.2011. a. Seaduses reguleeritakse eesti keele ja võõrkeelte kasutamist suulises ja kirjalikus asjaajamises, avalikus teabes ja teeninduses, eesti viipekeele ja viibeldud eesti keele kasutamist, eesti keele oskuse nõudeid ja hindamist, seaduses ja seaduse alusel sätestatud nõuete täitmise riiklikku järelevalvet ning vastutust seaduse nõuete rikkumise eest.

  Keeleseaduse § 3 määratleb eesti keele staatuse:

  (1) Eesti riigikeel on eesti keel.
  (2) Eesti viipekeel on iseseisev keel ning viibeldud eesti keel on eesti keele esinemiskuju.
  (3) Riik toetab eesti keele piirkondlike erikujude (edaspidi murdekeel) kaitset, kasutamist ja arendamist.

  Keeleseadusest tulenevalt peavad Eesti koha-aadressid vastama eesti keele reeglitele, samuti peab vastama reeglitele õigusaktide sõnastus. Koha-aadressides ja kohanimedes on lubatud kasutada murdekeelseid sõnu, sest ka murded on eesti keele osa.

- **Eesti kirjakeele normi rakendamise kord avaneb uues vahekaardis** – Vabariigi Valitsuse 9. juuni 2011. a määrus nr 71. Eesti Keele Instituut annab nõu kirjakeele normi kohta ning on kohanimede asjus eksperdihinnanguid andev ja tellimuslikke sihtuuringuid korraldav nimeteaduslik usaldusasutus. Kui kellelgi on kahtlusi, kas määratav kohanimi või koha-aadress vastab keeleliselt nõuetele, siis on võimalik pöörduda seisukoha saamiseks Eesti Keele Instituudi poole.
- **Kohanimeseadus avaneb uues vahekaardis –** vastu võetud 5.11.2003. a (RT I 2003, 73, 485), jõustunud 1.07.2004. a. Kohanimeseadus reguleerib Eesti kohanimede määramist ja kasutamist ning selle üle järelevalve tegemist.
- **Kohanimede eestikeelsuse kindlakstegemise kord avaneb uues vahekaardis –** Vabariigi Valitsuse

22. juuni 2004. a määrus nr 226.

- **Kohanime vormistamise ja kasutamise kord avaneb uues vahekaardis –** riigihalduse ministri 15.01.2016. a määrus nr 2.
- **Riikliku kohanimeregistri pidamise põhimäärus avaneb uues vahekaardis** – vastu võetud keskkonnaministri 07. detsembri 2020. a määrusega nr 57, jõustunud 11.12.2020. a.
- **Nimeteadusliku usaldusasutuse määramine avaneb uues vahekaardis**-- Vabariigi Valitsuse 07.03.2005. a korraldus nr 124, mille kohaselt määratakse nimeteaduslikuks usaldusasutuseks Eesti Keele Instituut. Eesti Keele Instituut annab nõu kirjakeele normi kohta ning on kohanimede asjus eksperdihinnanguid andev ja tellimuslikke sihtuuringuid korraldav nimeteaduslik usaldusasutus. Kui kellelgi on kahtlusi, kas määratav kohanimi või koha-aadress vastab keeleliselt nõuetele, siis on võimalik pöörduda seisukoha saamiseks **Eesti Keele Instituudi poole avaneb uues vahekaardis**.
- **Kohanimede transkribeerimist ja translitereerimist reeglistava tähetabeli kehtestamine avaneb uues vahekaardis** – haridus- ja teadusministri 20. novembri 2008. a määrus nr 64, millega kinnitatakse tähetabel Eesti kohanime kirjutamiseks vene tähestikus. Eesti kohanime kirjutamisel muus mitteladina tähestikus, mille kohta tähetabel puudub, on nimekuju fikseerimise aluseks nimeteadusliku usaldusasutuse (EKI) ekspertiis.
- **Haldusmenetluse seadus avaneb uues vahekaardis –** vastu võetud 6.06.2001. a (RT I 2001, 58, 354), jõustunud 1.01.2002. a. Haldusmenetluse seadus on suunatud isiku õiguste kaitse tagamisele ühtlase, isiku osalust ja kohtulikku kontrolli võimaldava haldusmenetluse korra loomise teel.
- **Avaliku teabe seadus avaneb uues vahekaardis –** vastu võetud 15.11.2000. a (RT I 2000, 92, 597), jõustunud 1.01.2001. a.
- **Maakatastriseadus avaneb uues vahekaardis** – vastu võetud 12.10.1994. a (RT I 1994, 74, 1324), jõustunud 8.11.1994. a (v.a § 3, mis jõustus 1.01.1995. a).
- **Eesti territooriumi haldusjaotuse seadus avaneb uues vahekaardis** – vastu võetud 22.02.1995. a (RT I 1995, 29, 356), jõustunud 27.03.1995. a, osaliselt 1.09.1995. a.
- **Asustusüksuse liigi, nime ja lahkmejoonte määramise alused ja kord avaneb uues vahekaardis** – vastu võetud Vabariigi Valitsuse 25. novembri 2004. a määrusega nr 335 (**RT I 2004, 82, 550 avaneb uues vahekaardis**), jõustunud 05.12.2004. a.
- **Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus avaneb uues vahekaardis** – vastu võetud 2.06.1993. a (RT I 1993, 37, 558), jõustunud vastavalt §-le 67.
- **Ehitusseadustik avaneb uues vahekaardis –** vastu võetud 11.02.2015. a (RT I, 05.03.2015, 1), jõustunud 1.07.2015. Ehitusseadustik reguleerib ehitise kavandamist, ehitamist, kasutamist ja korrashoidu ning ehitisregistri pidamise põhialuseid. Seadustik sätestab muuhulgas ka tee suhtes esitatavad nõuded, tee omaniku ja liikleja õigused ja kohustused ning vastutuse liiklusohutusnõuete rikkumise eest, reguleerib teehoiu, tee kasutuse ja kaitse korraldamist ja rahastamist ning inimeste ja keskkonna kaitset liiklusest tulenevate ohtude eest. Muuhulgas reguleerib ehitusseadustik ka teede tähistamist siltide ja suunaviitadega.
- **Ruumiandmete seadus avaneb uues vahekaardis –** vastu võetud 17.02.2011. a (RT I, 28.02.2011, 2), jõustunud 10.03.2011. a.

Viimati uuendatud 21.08.2025

2.2. Selgitusi õigusaktide juurde

- **ADS-i määruse seletuskiri avaneb uues vahekaardis –** avab **aadressiandmete süsteemi avaneb uues vahekaardis** määruse sätteid, andes lisaselgitusi ja näiteid.
- **Digitaalsete halduspiiride tekkelugu avaneb uues vahekaardis –** selgitav materjal, millest saab ülevaate, kuidas haldus- ja asustusüksuste piirid on tekkinud ning viited õigusaktidele, mis reguleerivad haldus- ja asustusüksuste piiride muutmist.
- Ruumiandmete seaduse seletuskiri **avaneb uues vahekaardis** – avab ruumiandmete seaduse sätteid, andes lisaselgitusi.
- Kohanimeseaduse ja kinnistusraamatu seaduse muutmise seletuskiri **avaneb uues vahekaardis** - annab selgitused 2013. aasta märtsis tehtud muudatustele kohanimeseaduse ja kinnistusraamatu seaduse sätetes.

Viimati uuendatud 03.05.2022

2.3. ADS-i haldussüsteemi tehniline dokumentatsioon

- **ADS-iga liidestumise juhend** - juhendmaterjal ametlike aadressiandmete süsteemseks kasutamiseks oma andmete sidumisel ja uuendamisel. Liidestumise juhendi lisa: **Liidestumise seosmudelid**.
- **ADS-i spetsifikatsioon** – analüüsidokument, mille alusel ADS-i haldussüsteem on loodud. Annab detailse kirjelduse süsteemi ülesehituse ja X-tee teenuste kohta. Seda dokumenti täiendatakse pidevalt vastavalt tehtud tarkvaraarendustele.
- Veel täiendavaid materjale ADS-i infosüsteemi kohta vt **Maa- ja Ruumiameti geoportaalist**.
- **In-ADS komponendi kasutusjuhend** - In-ADS-i veebiteenus on aadressiandmete süsteemi (ADS-i) andmeid kasutava integreeritava aadressiotsinguga, mida on võimalik lihtsalt paigutada erinevatesse veebipõhistesse infosüsteemidesse. In-ADS-is on alati kõige täpsemad ja ajakohasemad aadressid, sest tänu igaöistele uuendamistele jõuavad sinna kõik aadressiandmete süsteemis tehtud muudatused.
- I**n-ADS geoportaalis.**
- **In-ADS komponendi arendusjuhend**.
- **In-ADS komponendi kasutustingimused**.

Viimati uuendatud 12.08.2025

2.4. Soovitused kohanimede kohta

Üldised nõuded kohanimedele on sätestatud **kohanimeseaduses**. Kuid keerukamatel juhtudel on abiks head nõuanded, millest suur osa on käesolevas raamatus kirjas (vt alates peatükist **"11. Kohanimele esitatavad nõuded"**). Soovitusi kohanimede valiku kohta annab **regionaal - ja põllumajandusministeeriumi** valitsemisalas tegutsev **kohanimenõukogu**. Kohanimenõukogu on nõuandev organ kohanimekorralduse probleemide läbitöötamiseks ning selleteemalise tegevuse suunamiseks.

Lisaks annab soovitusi ning eksperthinnanguid **Eesti Keele Instituut**, kes annab nõu kirjakeele normi kohta ning on kohanimede asjus eksperdihinnanguid andev ja tellimuslikke sihtuuringuid korraldav nimeteaduslik usaldusasutus. Kui kellelgi on kahtlusi, kas määratav kohanimi või koha-aadress vastab keeleliselt nõuetele, siis on võimalik pöörduda seisukoha saamiseks Eesti Keele Instituudi poole.

Valik täiendavaid materjale nii uuemast ajast kui varasemast ajaloost on viidatud ka Maa- ja Ruumiameti **Geoportaalis**.

- Kohanimesid hakati eestindama juba 1930-ndatel aastatel, selle kohta paar artiklit **Digarist:**
  - **Päewaleht**, 8. juuli 1936: **"Talunimed olgu eestipärased"**
  - **Postimees**, 31. jaanuar 1935: **"Rein pole siiski eesti nimi"**

Viimati uuendatud 12.08.2025

2.5. Soovitused katastriüksuste nimede kohta

- **Soovitusi riigimaanteid teenindavate katastriüksuste nimede kohta** – Maanteeameti (alates 01.01.2021 Transpordiameti) ja Maa-ameti koostöös valminud juhenddokument omavalitsustele riigimaanteid teenindavate maaüksuste nimede määramisel.
- **Põhimõtteid katastriüksuse nime määramiseks raudteemaa katastriüksusel** – Eesti Raudtee AS-i ja Maa-ameti koostöös valminud juhenddokument omavalitsustele raudteid teenindavate maaüksuste nimede määramisel.
- RMK valduses olevate katastriüksuste koha-aadresside määramist käsitleme peatükis: **"17.23. Riigile kuuluvad metsamaad"**.
- **Veeteede Ameti soovitused navigatsioonimärkide katastriüksustele nime määramiseks** – Transpordiameti (endine Veeteede amet) ja Maa-ameti koostöös valminud juhenddokument omavalitsustele navigatsioonimärke teenindavate maaüksuste nimede määramisel.
- **Põhimõtted katastriüksuste lähiaadresside (sh. nimede) määramiseks AS Eesti Gaasi valduses olevatele katastriüksustele** – AS Eesti Gaasi ja Maa-ameti koostöös valminud juhenddokument omavalitsustele AS Eesti Gaasi valduses olevate maaüksuste lähiaadresside määramisel.

Viimati uuendatud 11.01.2023

2.6. Viiteid internetiallikatele

- Kohanimenõukogu kodulehekülg: **www.eki.ee/knn**
- Kohanimekorraldus: **https://www.fin.ee/kohanimekorraldus/**
- Kohanimed internetis: **www.eki.ee/knn/lingid.htm**; **www.eki.ee/nimeselts/bib**
- Eesti kohanimeraamatu veebiversioon: **https://www.eki.ee/dict/knr/**
- Ajaloolise Võrumaa kohanimede (kotussõnimede) andmebaasi **(AVKA)** andmed on kättesaadavad **kohanimeregistri avaliku rakenduse kaudu**
- **Aadressiandmete info Maa- ja Ruumiameti geoportaalis**
- Aadressiandmete **kaardirakendus**
- Aadressiandmete **päringurakendus (koos kaardiga)**
- **Kohanimeregistri info Maa-ja Ruumiameti geoportaalis**
- Kohanimeregistri **kaardirakendus**
- Kohanimeregistri **päringurakendus**
- Korduma kippuvad küsimused **ajakirjandusest**

Viimati uuendatud 21.08.2025

2.7. Keelenõu saab Eesti Keele Instituudist

Kohanimede ja koha-aadresside määramisel ja korrastamisel ning õigusaktide sõnastamisel tekib sageli keelelisi küsimusi. Sel puhul on abiks Eesti Keele Instituut (EKI). Keelenõuanne on tasuta.

- Keelenõuanne töötab igal tööpäeval kl 9–13 telefonil 631 3731.
- Küsimustele saab vastuseid otsida aadressil **https://keeleabi.eki.ee/**.
- Küsimusi võib esitada ka **kirjalikult**.

Sel teemal on EKI teinud ka abistava **video**.

Viimati uuendatud 20.12.2022